

Trumpalaikis planas 12 klasei

Lietuvių kalbos pamokų ciklo 12 kalsėje plano pavyzdys

Tema: Memuarai/dienoraščio užrašai/prisiminimai.

Trukmė 12 valandų

Rezultatas: Rašinys pagal įvestį mokyklos sienlaikraščiui.

Kontekstas: Mokiniai žino, kad literatūros kūriniais skiriasi savo verte. Geba naršyti interenete ir susirasti reikiamos medžiagos

Nuostatos: Tobulinti skaitymo ir teksto suvokimo gebėjimus. Vertinti rašymą kaip asmeniškai vertingą veiklą, teikiančią galimybę pažinti save ir pasaulį, tobulinti lietuvių rašytinės kalbos, kaip galimos komunikacijos su girdinčiais asmenimis formos, įgūdžius. Siekti tobulinti rašytinės kalbos gebėjimus, ugdyti gebėjimą gauti, apdoroti ir teikti įvairaus pobūdžio informaciją.

Esminiai gebėjimai

Suprasti įvairių tekstų prasmę (prasmes) ir kritiškai juos vertinti

Tikslingai pasirengti kurti tekstą, apsvarstyti tikslus, situaciją, adresatą.

Kurti įvairius tekstus raštu, atsižvelgiant į tikslus ir adresatą

Žinios ir supratimas

1.1.1.Gebės paaiškinti ištraukų turinį, pagrindines(ę) mintis(i) lietuvių gestų kalba ir (arba) lietuvių kalba (žodžiu ir (arba) raštu)

1.1.2.Savarankiškai arba pagal pateiktą pavyzdį ras informacijos šaltinius, atrinks informaciją įvairiems tikslams, ją sistemins, apibendrins.

1.2.3. Įvairiais būdais tikrinsis savo suvokimą (skaitys dar kartą, savais žodžiais paaiškins ar persakys idėjas).

1.2.4.Mokės skaitomų tekstų informaciją pateikti lietuvių gestų kalba.

2.1.1.Naudos įvairius mokytojo siūlomus idėjų, argumentų radimo būdus (pvz „minčių lietus“, laisvas rašymas, „tinklo nėrimas“).

2.1.3.Savarankiškai arba konsultuojantis planuos, numatys teiginių išdėstymo tvarką, apmąstys įžangą ir pabaigą.

2.1.5.Tinkamai komponuoti tekstą laikantis trinarės struktūros reikalavimų (įžanga, dėstymas, apibendrinimas); tinkamai komponuoti pastraipas (teiginys, argumentai, apibendrinimas).

2.1.6.Rašydami rašinį taikys pagrindines rašybos ir skyrybos taisykles, tinkamai sies sakinius

2.2.1.Kaups medžiagą, ją atrinks, išskirs svarbiausias mintis, parinks pavyzdžių.

2.2.4.Stengsis dalyvauti bendroje veikloje: planuos, aptars veiksmus ir sprendimus, numatys alternatyvią veiksmų eigą.

3.1.5.Sies grožinę literatūrą su savo patirtimi, visuomenės problemomis, supras kultūrinės patirties svarbą.

Galima integracija: Tai galėtų būti integruota su IKT pamoka, 12 klasės mokiniai geba ieškoti ir rasti tinkamos informacijos naudodamiesi interneto paieškos naršyklėmis.

Paskirtis: Ciklas skirtas mokiniams, kuriems sunkiau sekasi raštu kurti tekstą, pasakoti, charakterizuoti, kai reikia pasitelkti vaizduotę. Tokių mokinių kūrybines galias pirmiausia galėtų suaktyvinti darbas poromis, grupėje, kai su bendraklasiais, rengiamas pasakojimas žodžiu. Darbas grupėje/poroje turėtų mokinių skatinti atkreipti dėmesį į personažus C jų išvaizdą, charakterį, pomėgius, padėtų sukaupti idėjų, išvalgų, kas personažai yra, kuo jie ir jų gyvenimas ypatingas, kaip jie bendrauja, ką galima pastebėti nežodinėje kalboje, tai mokinių parengtų rašytinio teksto kūrimui. Veikla poroje kuriant dialogą ir rengiant pristatymą skatintų atkreipti dėmesį į detales, labiau įsigilinti, aktyvintų mąstymą, vaizduotę.

Individualioji užduotis – rašytinio teksto kūrimas. Užduotis suformuluota komunikaciškai kryptingai – prašoma sukurti tekstą mokyklos sienlaikraščiu/internetiniam puslapiui. Vienai temai skiriama daug dėmesio, tačiau tuo pat metu ugdoma daug gebėjimų, mokinyms lavinamas įvairiapusiškai. Kalbėjimo užduotyse, mokiniai gali bendrauti gestų kalba.

Pamoka Uždaviniai	Veikla	Priemonės	Vertinimas
<p>I pamoka B.Sruogos biografijos faktai, asmenybės bruožai, kūrybos apžvalga.</p> <p>Uždavinys: pristatydami parengtus pristatymus susipažins su rašytojo biografija.</p>	<p>Sužadinimas: a) 2 minutes pagalvojus pasakyti trim sakiniiais svarbiausius/įdomiausius/linksmausius savo biografijos faktus.</p> <p>b) Sniego gniūžčių karas (?)</p> <p>Duoti kiekvienam mokiniui po baltą popieriaus lapą, ant jo užsirašo savo vardą ir dar kelis faktus apie save. Tada iš lapų padaro gniūžtules, panašius į sniego gniūžtes, ir metosi tarpusavyje tarsi per tikrą sniego karą. Po minutės paprašyti mokinių nustoti mėtytis, pasiimti po ranka pasitaikiusį popieriaus gniūžulį ir jį išvynioti. Išvyniotame lape užrašyti keletą faktų apie tą mokinį, kurio vardas lape parašytas ir vėl iš jo padaryti sniego gniūžtę. Tada vėl kartojamas sniego karas, vėl užrašoma faktai apie kalsės draugą. Kartojama 2-3 kartus. Tada „sniego“ gniūžtės išvyniojamos ir perskaitomi faktai apie kalsės draugą.</p>	<p>Pristatymas</p>	<p>Kaupiamasis vertinimas. Vertinama gebėjimas parengti ir pristatyti parengtą medžiagą. (priedas Nr.1.)</p>
<p>II-IV pamoka B.Sruogos „Dievų miško“</p>	<p>Praeitios pamokos kartojimas (Priedas Nr.2)</p>		<p>Teksto supratimo užduotys</p>

ištraukų skaitymas Uždavinys: Skaitydami ištraukas suprasti teksto prasmę ir kritiškai juos vertins	Faktų apie Štutharto koncentracijos stovyklą pateikimas (mokytojas pristato trumpą apžvalgą) (priedas Nr.3)	Kopijuoti užduočių lapai./ medžiaga pateikiama projektoriumi.	
	Ištraukų skaitymas ir teksto supratimo užduočių atlikimas. Mokiniai tekstus jau skaitė namuose, klasėje atlieka teksto supratimo užduotis (Priedas Nr.4)	Teksto supratimo užduotys	
V pamoka Tinkamas linksnių vartojimas Uždavinys:	Sakinių aukcionas (Priedas Nr.7) Netvarka (Priedas Nr 8) Linksnių vartojimo užduotis Recenzija (pateikiama kaip gramatikos pratimas, vėliau ji bus naudojama filmo peržiūrai VI-VII pamokose)	Parengtos užduotys	Kaupiamuoju balu vertinamos kalbos užduotys
VI - VIII pamokos A.Puipos filmo pagal B.Sruogos romaną „Dievų miškas“ ištraukų peržiūra. Uždavinys:	Filmo ištraukų peržiūra	DVD su filmo „Dievų miškas“ įrašu, projektorius.	Diskusija.
	Recenzija (priedas Nr.5)	Padaugintos recenzijos kopijų. Parengtos užduotys iš jų	
	Priedas Nr.6 (keturi kampai – diskusija) Rekomendacijos diskusijai (Priedas nr.9)	Pasirengimas diskusijai ir diskusija	
	Diskusija ir apibendrinimas		
IX- XII pamokos Rašinys pagal įvestį „Mano prisiminimai“ Uždavinys: pasirinkus vieną iš pateiktųjų, parašyti prisiminimų rašinį pirmuoju asmeniu apie žymų žmogų	Apšilimui kuriama išgalvoto žmogaus išgalvota istorija: vienas pradeda, kitas tęsia. Mokytojas skubiai konspektuoja, paskui pateikia istoriją, aptaria kas pavyko, kas nelabai, kas įdomiausia pasakojime.		Rašinys

	<p>Mokiniais pateikiamos 4 įvestys su garsių/žinomų žmonių biografiniais faktais. Dirba poromis: skaito pateiktą, atrenka įdomiausius faktus, pristato klasei.</p> <p>Po visų pristatymų kiekvienas pasirenka labiausiai patinkantį garsų žmogų iš keturių pateiktų. (Priedas Nr.11)</p> <p>Namuose savarankiškai renka informaciją apie tą žmogų. Tinka įvairūs būdai: interviu iš kitų, internetinės paieškos svetainės, biblioteka.</p>	4 įvestys (Priedas Nr.10)	
	<p>Klasėje rengia rašinio planą Apgalvoja informaciją. Naudojamas minčių lietus, minčių dėlionė - žemėlapis.</p> <p>Rašinys kuriamas namuose, pamoka išnaudojama konsultavimui.</p>		
	<p>Rašinio gerinimas (Priedas Nr.13) Kiekvienam pateikiamas ištaisytas rašinys su vertinimo lentele ir pasiūlymais, rekomendacijomis. Pamoka išnaudojama konsultacijoms, rašinio gerinimui.</p>	Vertinimo lentelė (Priedas Nr.12)	
	<p>Galutinis įvertinimas, rašinių aptarimas, geriausio rašinio skelbimas. Paruošiami aplankai su mokinių darbais. Kiekvienai grupei pateikiamas aplankas su rašiniais, kartu atrenka geriausią rašinį, argumentuoja, kodėl taip nusprendė Kiekviena grupė pristato po vieną</p>		<p>Galutinis įvertinimas (Priedas Nr.14) Mokiniai recenzuoja ir teikia pasiūlymus įvertinant klasės draugų darbus. Sumuojamas visų pamokų įvertinimas, bei galutinis įvertinimas, įrašomi pažymiai į</p>

	geriausią jų manymu rašinį. Parengiamas sienlaikraštis klasėje, talpinami geriausi rašiniai, ilustruojama.		dienyną. Galima paskatinti rašinių nugalėtojų autorius, skiriant jiems po vieną papildomą balą.
--	---	--	---

Priedas Nr.1. Pristatymo vertinimas*

Vertinimo kriterijai	Pristatymo parengimas (Estetinsi vaizdas)		Informatyvumas		Viešasis kalbėjimas		Raštingumas	Galutinis pristatymo vertinimas
	Mokiniai	Mokytojas	Mokiniai	Mokytojas	Mokiniai	Mokytojas	Vertina mokytojas	

* Mokytojas su mokiniais turėtų nutarti, kiek taškų galima skirti kiekvienai vertinimo daliai (suma neturi viršyti 10). Kaip pasielgti su mokinių ir mokytojo vertinimais? Mokymosi proceso dalyviai turėtų nuspręsti, susitarti, ar turi būti rašomi du atskiri pažymiai: mokinių vertinimo vidurkis ir mokytojo (mokytojų) vertinimas; ar bus rašomas mokinių vertinimo vidurkio ir mokytojo (mokytojų) vertinimo sumos vidurkis. Bet kuriuo atveju į mokinių vertinimą turėtų būti atsižvelgta, rašant galutinį vertinimą, nes tuomet mokiniai suvoks savo darbo prasmę, bus aktyvūs mokymdamiesi formuluoti vertinimo kriterijus, organizuoti ir kreipti savo mokymąsi pagal kriterijus ir vertinti.

Priedas Nr.2 Balys Sruoga. Gyvenimo ir kūrybos apžvalga

Perskaitykite H.Mikalajūnienės Atverkime sielą žodžiui V., 2004 vadovėlio medžiagą (190-197 psl.) ir atsakykite į klausimus:

1. Kada ir kur gimė Balys Sruoga? Kur mokėsi?
2. Ką veikė Lietuvoje nuo 1918 metų?
3. Kur mokėsi 1921-1924 m.?
4. Ko mokė studentus? Kam vadovavo?
5. Kada buvo suimtas ir kur išvežtas?
6. Kada grįžo į Lietuvą? Kur buvo jo šeima?
7. Kodėl buvo sunkūs paskutiniai gyvenimo metai?
8. Kokią prisiminimų knygą parašė?
9. Ar jis gyveno laisvai?
10. Kur mirė? Kur palaidotas?

Priedas Nr.3. Pristatymas apie Štuthofio koncentracijos stovyklą Rengti galima naudojantis

- www.ipc.lt/liet/old/doc/planai/balys_sruoga.ppt
- lituanistui.dtiltas.lt/pateiktys/Balys_Sruoga_Dievu_miskas.ppt
- <http://www.stutthof.pl/en/main.htm>
- <http://history1900s.about.com/library/holocaust/blcampsstutt.htm>
- <http://fcit.usf.edu/HOLOCAUST/resource/VR/Stutthof.htm>

Priedas Nr.4.

Memuarai arba užrašai

Memuarais, arba užrašais, vadinasi tokie pasakojimai apie istorijos ir kitokius nuotykius, kuriuos pats autorius stebėjo arba net kuriuose patsai dalyvavo.

Memuarai - tai jau tobulesnė pasakojimų rūšis. Jie atsirado vėliau už metraščius. Kylant švietimui, daugelis žmonių ima rašyti "dienynus", arba dienoraščius, kur padieniui užrašoma visa tai, kas atkreipė autoriaus akis. Dienoraštis kaip tik yra paprasčiausia memuarų forma. Jei autorius stovėjo arti istorijos asmenų ir nuotykių, arba jei dar dalyvavo juose, tai tokie dienoraščiai vadinasi istoriniai. Memuarai apie santykius su literatūros atstovais arba apie paties autoriaus literatišką veikimą vadinasi literatūros atsiminimais; gali būti taip pat ir teatrinių atsiminimų.

Skirtumas tarp memuarų ir metraščių yra toks:

1. pasakojimas memuaruose yra tikslesnis ir platesnis, nes juk tai pasakoja asmuo, kursai aprašomuosius nuotykius patsai yra matęs ar patyręs, ir
2. nuotykiams memuaruose išdėstomi ne išviršinio, chronologinio sąryšio pasigaunant, bet ten stengiamasi surasti išvidinis, priežastinis nuotykių sąryšis; dėl to memuarai pasižymi didesniu vidaus pilnumu.

Žymiausia memuarų ypatybė -tai jų subjektingumas: autorius rašo pasiremdamas savo asmens patyrimu ar įspūdžiu, žinodamas dažniausiai tik vieną nuotykių pusę, dažnai patsai savyje pajusdamas jų naudingas ar žalingas ypatybes ir vaisius. Tasai subjektingumas gali virsti yda, atimančia iš memuarų visą vertybę, jei jis tampa vienašališkumu, pavyzdžiui jei autorius stengiasi pateisinti save ar apjuodinti kitus ir t t.

Tačiau kai kada kaip tik tasai memuarų subjektingumas yra memuarų įdomumo priežastis: jie duoda pažvelgti į intyminį gyvenimą žmogaus, kuriam tenka būti nepaprastose ir retai tepasitaikančiose aplinkybėse.

Užrašai ir atsiminimai duoda daug medžiagos istorijai: istorininkas gauna iš jų aiškų prisistatymą apie istorinius nuotykius ir asmenis, ir memuarai dažnai padeda jam išsiaiškinti ne vieno istorijos nuotykiu prasmę ir vertybę.

Pavyzdžiais gali būti: V. Pietario "Iš mano atsiminimų"; kun. B. Smigelskio "Kun. vikaro užrašai"; Antano Rucevičiaus - "Pirmasai teatras Suvalkijoje" ir k.

Pagal <http://www.ipc.lt/liet/old/knyga/90.html>

http://www.aidai.us/index.php?option=com_content&task=view&id=2044&Itemid=192

Dievu miškas

(Ištraukos)

Perskaitykite ištraukas ir atlikite užduotis.

II. BARAKINĖ KULTŪRA

Hitlerio Vokietija buvo tarytum klasikinė lagerių šalis.

Šalis, kadais garsėjusi tokiu puošniu, tokiu skaidriu baroko stiliumi, dabar galėjo didžiulis savo barakais, - visi lageriai gyveno barakuose.

Baroko susmukimas į baraką - šis istorinis procesas vaizdžiai apibūdina vokiečių kultūros raidą Hitlerio papėdėje. Visiškai neatsitiktinis, visiškai nuosakus buvo dalykas, kad Vokietija, savo karinės galios išsirutuliojimo metu okupuojanti vis naujus ir naujus kraštus, - Vokietija, kadais buvusi kultūrtėgė, dvidešimtojo amžiaus viduryje virto lagertrėgė plačiausia prasme. Pati kūrybiškai visiškai nususus, Hitlerio Vokietija kitiems kraštams galėjo atnešti tikrai aukščiausią savo kultūros vaisių - lagerį, baraką.

Pačioje Vokietijoje lagerių buvo sunkiai aprėpiama daugybė - įvairiausios rūšies. Karo lageriai, sporto lageriai, poilsio lageriai, politinio susibuvimo lageriai, jaunimo lageriai, Reicho darbo tarnybos lageriai, repatriantų lageriai, karo pabėgėlių ir tremtinių lageriai, subombintų miestelėnų lageriai, pereinamieji ir paskirstomieji lageriai, darbo lageriai, internuotųjų lageriai, karo belaisvių lageriai, - taip ir toliau, taip ir toliau. Visų šitų lagerių priešakyje, kaip hitlerinės kultūros pažiba ir pasididžiavimas, ėjo koncentracijos lageriai, atsiradę Vokietijoje drauge su Hitlerio atėjimu į valdžią. Tačiau ir koncentracijos lageriai anaipol nebuvo vienodi, nors jų visų uždavinys vienas tebuvo - naikinti hitlerinės Vokietijos, ypač nacių partijos, priešus, tikruosius ir įtariamus, šiaip atliekamus piliečius ir partiniam pareigūnui nepageidautinus padarus. Todėl tie lageriai pradžioje, su Dachau pirmojoje vietoje, buvo beveik be išimties uždari tai yra, tokie, iš kurių niekas gyvas nebeišeidavo. Todėl jie dažnai ir buvo vadinami Vernichtungslager - naikinimo lageris.

Kol Hitleris valdė tikrai Vokietiją - į lagerius kimšo ir naikino savo piliečius, - žuvo jų tenai šimtai tūkstančių, - tikslaus skaičiaus niekas nežino. Kai jis pradėjo grobti svetimą žemę, Vokietijos piliečiai galėjo kiek lengviau atsidusti: atsirado naujos gausios naikinimo medžiagos. Lagerių skaičius sparčiai augo. Dachau, Oranienburgas, Buchenwaldas, Mathausenas, Guzenas, Gros-Rozenas, Ravensbrukas, Flossenburgas, Ausšvicas - svarbesnieji Vokietijos lageriai gyventojų skaičiaus atžvilgiu buvo ištisi miestai su savo filialais ir fabrikais, su savo atskirais įstatymais, su savo nuosava teise ir morale, niekur kitur nepraktikuojama, su savo nuosavomis partijomis ir partinėmis rietenomis, su savo papročiais ir gyvenimiška išmintimi. 1943 metų pabaigoje visi Vokietijos koncentracijos lageriai pagal režimo kietumą buvo suskirstyti į penkias kategorijas. Tuomet Dachau ėjo jau pirmojoje kategorijoje - buvo jau pats geriausias, pats lengviausias lageris. Jis tuomet jau buvo virtęs, tariant, reprezentacijos lageriu. Jį ne kartą aplankydavo tarptautinė Raudonojo Kryžiaus komisija, jis buvo naudojamas savotiškai propagandai. Jame sėdėjo daugelis Anglijos, Amerikos, Prancūzijos piliečių, su kuriais buvo privengiama elgtis taip, kaip buvo elgiama su vidurinės ar rytinės Europos gyventojais.

Pats bjauriausias lageris, ketvirtosios kategorijos, buvo Mathausenas su savo filialu Guzenu. Penktos kategorijos lageriai buvo už Vokietijos sienų, ypač Lenkijoje, pavyzdžiui, Maidanekas. Penktosios kategorijos lageriai iki galo pasiliko uždari - naikinimo lageriai.

Dievų miškas, oficialiai vadinamas Štuthofio koncentracijos lageriu, aiškaus veido neturėjo. Jame buvo galima rasti įvairiausių savumų nuo pirmosios iki penktosios kategorijos. Patį sunkiausią laikotarpį gyveno jisai nuo 1939 iki 1942 metų pabaigos, - kai vokiečių kariuomenė triumfališku maršu žygiavo per Europą, kai vokiečių SS vyrams mintis, kad Vokietija gali karą pralaimėti, atrode juokinga nesąmonė, galinti gimti tikrai pamišėlio galvoje. Tuomet ir Dievų miškas buvo uždaras lageris. Tikrai, iki 1942 metų pabaigos šiame lageriūkšty atsidūrė daugiau 20 000 žmonių, iš kurių per tą laikotarpį šikiu ar tokiu būdu numarinta 18 000. Likusieji 2 000 - arba buvo iškelti į kitus lagerius, arba čia pat vietoje gyvi išliko. Tikrai labai nedaugelis, stačiai pavieniai asmenys, buvo iš lagerio paleisti, žinoma, ne į laisvę, bet į priverčiamus darbus arba darbo lagerius.

1942-43 metų sanvartoje Štuthofio lageryje buvo 3500-4000 kalinių. Tame laikotarpyje kalinių sąstatas keisdavosi 3-4 kartus per metus. Vieni

kaliniai miršta, jų vieton atvaromi kiti, tokiu būdu bendras skaičius laikosi pastoviai, siekdamas 3500-4000 galvų. Buvo kelios dešimtys kalinių, kurie sugebėjo šiame lageryje išlikti gyvi nuo pat jo pradžios. Buvo kelios dešimtys ir iš kitur atkeltų kalinių, kituose lageriuose ištvėrusių po penkerius, po aštuonerius metus. Kiti iš jų, be lagerių, dar įvairiuose kalėjimuose buvo išstupėję po keletą metų. Tai buvo nepaprasti žmonės, be išimties, perėję ugnį ir vandenį tiesiogine prasme, - speigus ir pragarišką karštį. Tai buvo žmonės - didelės fizinės jėgos ir atkaklios valios, - pašėlusio pasiryžimo nugalėti ir gyventi. Tai buvo ir likimo globotiniai. Nebūtų jiems gelbėję nei jėga, nei valia, jei akloji laimė jiems nebūtų atsitiktinai šyptelėjusi.

1942 metais Štuthofio lageris iš Gdansko miesto savivaldybės perėjo valstybės žinion. Jis buvo atiduotas SS organizacijai, pasidarydamas jos lyg ir kažkokia privati nuosavybė su visu negyvu ir gyvu inventoriu, į gyvojo tarpą įskaičiuojant ir kalinius. Ir vis dėlto nuo to meto padėtis lageryje ėmė pamažėli gerėti. Senieji lagerio veteranai, išlikę gyvi nuo 1939 metų, pasakojo apie savo ankstyvesnius išgyvenimus stačiai neįtikėtinų dalykų, - neįtikėtinų, žinoma, tikrai tiems, kurie vokiečių koncentracijos lagery nėra buvę.

1943 metais tieji veteranai, kaip prityrę vilkai, jau buvo sugebėję prasimušti į geresnes pozicijas, užimti net valdančias vietas, daug nusveriančias lagerio gyvenime.

Lagerio valdžia kalinių rankose! - Žinoma, šiame pasakyme daug kas perdėta, bet ir teisybės nemaža. Esmėje čia buvo kažkas panašu į tai, kas buvo senosios caro Rusijos baudžiamosios sistemoje: baudžiauninko savininkas galėjo savo vergą bausti, plakti, parduoti, ant šunies išmainyti, bet be baudžiauninko pagalbos gyventi vis dėlto negalėjo. Tokią padėtį meistriškai vaizduoja, pavyzdžiui, įžymusai rusų rašytojas Gončiarovas pagarsėjusiam romane "Oblomovas". Dvarininkas Ilja Oblomovas ne tik negalėjo be savo baudžiauninko Zacharo pagalbos gyventi, - jis pats pasidarė Zacharo vergas. Zacharas, negalėdamas ištrukti laisvėn, faktinai darė su savo ponu, ką norėjo. Būdamas beteisis, išties priklausydamas pono nuotaikos, galėdavo ponui primesti savo valią. Kažkas panašaus buvo ir Štuthofio koncentracijos lagery, SS vyrų su kaliniais santykiuose.

SS nariai galėjo kalinį kiekvieną momentą nušaut, pakart, pagaliau ar akmeniu užmušt, mesti šunim sudraskyti, apiplėšti, išplakti, degutu ištepti - taip ir toliau, taip ir toliau. Kalinys buvo anapus įstatymų. Jis jokių teisių neturėjo. Joks teisingumas jo negynė. Jis reiškė mažiau, negu bet kuris daiktas, inventorius knygoje įrašytas. Ir vis dėlto SS vyrai be kalinių pagalbos negalėjo nei lagerio tvarkyti, nei privačiai gyventi. Tokie kaliniai zacharai buvo daugiausia lenkai, ištvėrę Štuthofe nuo lagerio pradžios, ir vokiečiai, iš kitų lagerių atkelti, - daugiausia kriminalistai, homoseksualistai ir biblijos tyrinėtojai.

Šitokia tvarka nusistovėjo tikrai ilgai, per didelį vargą ir klaikias kančias. Ir vis dėlto negalima apie lagerį kalbėti kaip apie pastovų, nesikaitaliojantį vienetą. Lageris gyveno nuolatine raida. Keitėsi laimė karo laukuose, keitėsi nuotaikos vokiečių visuomenėje, keitėsi nuotaikos ir lageryje. Keitėsi žmonės, viršininkai ir kaliniai. Keitėsi potvarkiai, kaitaliojosi bendroji tvarka. Tačiau šiuos, kaip ir daugelį kitų, daug svarbesnių dalykų, galima suvokti, tikrai ilgesnį laiką lageryje pagyvenus.

Vos įžengus į Dievų mišką, atrodo, kad senieji dievai iš čia išnyko be pėdsako, - kad čia įsikūrė pragaras, kurį okupavo SS vyrai, senuosius velnius į karcerį susodino, patys užimdami jų vietas - prie dubens ir prie stuomens.

1. Savais žodžiais suformuluokite šios ištraukos temą.

2. Kokios šalies ir kokią situaciją apmąsto pasakotojas?

3. Kaip suprantate posakį: "...lagerių buvo sunkiai aprėpiama daugybė...". Pažymėkite 1-ą teisingą variantą:

- a) lagerius buvo sunku apeiti;
- b) lagerių buvo labai daug;
- c) sunkūs lageriai.

4. Koks buvo koncentracijos lagerių pagrindinis uždavinys? Pacituokite.

5. Kokie buvo naikinimo lageriai? Nurodykite 2 požymius.

XIII. DŪŠELIŲ APRAŠYMAS

Susidorojus su numirėliais, mus tą pačią dieną, iš pat ryto nuvarė į kitą ligoninės galą - surašinėti. Surašinėjo mediciniškai. Vardas, pavardė. Šeimyniški reikalėliai. Kur ir kam duoti žinią, kai tu lageryje nusibaigsi. Oficialiai šis klausimas kiek kitaip skamba: kam tu nori rašyti laiškus. Ligoninei rūpi, kam naujokas laiškus rašys!

Neoficialiai surašinėtojai stačiai pasako, kam tas klausimas reikalingas, kad aiškiai žinotum. Atėjusį į lagerį naujoką jie iš karto labai realistiškai nuteikia.

Reikėjo dar pasakyti, ar nesi koks girtuoklėlis, - geri kokį liorlaką ar baltakę? Ir su alučiu kokie tavo santykiai? Pypkelę ar gerokai patrauki ar nesi kartais iš girtuoklių ir pypkininkų giminėlės kilęs? Ar nesi kartais kokia nors cholera sirgęs? Ar bobutė tavo visiškai normali buvo ir dėl kokių negalavimų ją pasibaigė? Ir kokios tautos tu pats esi, ir kokia valstybė buvo tavo, kol dar žmogumi vadinaisi?

Klausimai - labai rimti, mediciniški vis. Pagaliau:

- Kokie tavo dantys? Šiaip išbyrėję ar išdaužyti kur prie tinkamos progos? O svarbiausia - ar turi auksinių dantų? Jei turi, - kiek jų, kokios jie rūšies?

Kiti ilgaliežuviai tikino, kad ši anketa tikrai auksinių dantų reikalui ir rašoma buvo. Dėl visų kitų dalykų ligoninės anketa niekur niekuomet nebuvo naudojama. O dantys - visai kas kita.

Katorgininkai - privati SS organizacijos nuosavybė. Auksiniai dantys - pati svarbiausia katorgininko dalis, betarpiškai įeinanti į SS aukso fondą. Kai tavo dantys kartą jau įtraukti į knygą, privalai juos stropiai saugoti. Ant duonos plutos neiškeisti. Prižiūrėti, kad jų kas nenudžiautų. Už pražudytą auksinį dantį atsakysi taip, kaip atsakytum, iš SS izdo aukso gabalėlį pavogęs. Dantys tikrai laikinai deponuoti tavo gerklėje. Nusproges turi sąžiningai grąžinti išdui visą lobį. Numirėlio mediciniškas apžiūrėjimas ir išsisemia dantų patikrinimu.

Auksą numirėliui iš gerklės išplėšia, įrašo į knygas ir atiduoda išdui, žinoma, jei pakeliui jo kas nors nenukniaukia.

Iš viso, važiuojant į lagerį, patartina dantis namie palikti. Visų pirma nėra kas su jais lagery veikti. O antra - baisiai jau neatsargus reikalas su jais šlepinėti po lagerį. Nuolat budėk, kad tau jų kas neiškultų. Ir žandą nuskels, ir auksą nužags, ir tu dar prieš valdžią turėsi atsakyti už aukso pasisavinimą.

Lageryje kur kas smagiau be dantų!

Po mediciniškojo naujokų aprašymo tuojau buvome pristatyti prie darbo - pietų sriubos išnešiojimo.

Sriuba reikia paimti iš virtuvės. Pirmą kartą patekęs į virtuvę, nežinai, nei kur eiti, nei kur ir kaip atsistoti, nei kuri sriuba paimti. Kas ir kaip daryti - niekas tau nepaaiškina. Virtuvės veikėjai, visi nusipenėję it lašiniai kuiliai, į atėjusius sriubos paimti naujokus žiūri kaip į mirtinus asmeninius priešus. Bjauroja juos, it degutu tepa. Ne tik bjauroja, - šluotkočiais ir samčiais viršugalvius patašo, kaustytais batais judesius pagreitina. Tarytum naujokai nusigandėliai būtų suruošę virtuvės užpuolimą ir kėsintusi verdančius katilus iš šaknų išplėšti. Iš virtuvės išleki it iš galvažudžių stovyklos, visas apkvaišęs.

Dviese nešame sriubos bosą. Geležinį tokį. Atrodo ne per didelis, tiktai 50 litrų talpos. Bet kad baisiai nepatogu paimti. Geležinė plona rankena baisiai riešą veržia. Laužia stačiai. Degina. Visą ranką iš peties traukia. Išklerusios klumpės nesilaiko ant kojų. Reikia nuolat knapsėti. Knapsėdamas susižeidi kojas. Su sukruvintom kojom knapsi dar dažniau. Nuo knapsėjimo karštas skystimas ant plikų rankų ir kojų taškos... Baisiai sunku ta prakeikta sriuba nešti!

Lydi mus toksai nusipenėjęs banditas iš bloko viršenybės, kalinys, žinoma. Rusas Mitiucha. Lydi ir kolioja. Nunešę į vietą, pastatėme bosą. Peniukšlis Mitiucha tuojau abiem kumščiais man per galvą.

- Už ką? Kodėl? Kas negerai padaryta? - klausiu aš jo nustebeš. Vietoj atsako gaunu dar keletą antausių.

Lagery klausti negalima. Lagery turi būti psichologas ir pranašas. Turi žinoti, kada kas kokiam banditui į galvą šauna. Turi pats numanyti, kas ant seilės užėjo tave lydinčiam mušeikai. Gausi mušti, kol suprasi savaime, ko jisai nori.

Po keliolikos antausių ir aš supratau. To peniukšlio Mitiuchos išmanymu bosą turėjau panešti dar tris žingsnius toliau. Tiktai tris žingsnius!

Popiet - naujas mūsų galvelių aprašymas. Šį kartą - pats svarbiausias, pats rimčiausias.

Surašinėja įstaiga, vadinama Arbeitseinsatz - į darbus paskirstymo įstaiga. Vardas, pavardė, bobutės mirimo metai. Svarbiausia gi: kokį darbą moki dirbti? Čia - ypatingai svarbus klausimas, lemtingas kartorģininko buičiai, sprendžias: gyventi jam ar mirti.

Kurpiai, siuvėjai, staliai, dailidės, kalviai, šaltkalviai, monteriai, elektrikai, stikliai, mechanikai, tinkuotojai, barzdaskučiai ir kitokie amatininkai profesionalai gauna darbą dažniausiai pagal savo specialybę, beveik visuomet pastogėję. Iš pat pradžios jie atsiduria privilegijuotoj padėty. Jie gali pradėti šiaip taip verstis, kol pripras lagery. O apsipratę - gauna pašalinių darbų ir pajamų, darosi lagerio aristokratai.

Mūsų tarpe atsirado du ar trys buhalteriai, - jie veikia buvo pareikalauti į lengvą darbą pastogėje. Atsirado vienas ekonomistas, kainų kalkuliatorius, - ir tam neblogai išėjo: gana greitai gavo vietą raštinėje, kurioje vertėsi anekdotų pasakojimu. Gydytojas, vidaus ligų profesorius, - tiktai po penkių savaičių buvo pareikalautas į ligoninę kalinių gydyti. O visi kiti inteligentai, - teisininkai, kunigai, profesoriai, literatai, gamtos mokslininkai, gimnazijų direktoriai, inžinieriai, ekonomistai, - ko jie visi gali būti verti koncentracijos lagerio požiūriu?

Mano mielas bičiulis Jonas, bambizas nuo Biržų, pasisakė mokąs gerą alų daryti. Samagonas jam taip pat neblogai išeinąs...

Nusijuokė valdžios atstovai, išgirdę tokią specialybę, į bendrą lapą nieko neįrašė, bet vis dėlto ją pažymėjo - atskiroje privačioje knygutėje. Ilgainiui mano bičiulio gabumai buvo valdžios vyrų plačiai panaudoti - ir tai išėjo jam į sveikatą.

- O tu ką moki dirbti? - klausia manęs darbo skirstytojas.

- Nelabai ką, - atsakau virduliškai išsitempęs, - mašinėle rašyti sugebėčiau... Daugiau dvidešimties metų rašau... Eilėraščius, dramas rašyti moku... Galėčiau dėstyti dramaturgiją Gal ir Stanislavskio sistema išeitų... Apie režisūrą šį tą nuvokiu. Vaidybos studiją, teatrą organizuoti taip pat esu ne kartą bandęs...

- Scheisse, - sako man darbų skirstytojas, - tai ne darbas. Padoraus darbo, vadinas, nieko nemoki?

- Galėčiau laikraštyje lagerį aprašyti... - bandau nusigandęs gelbėtis, padoresnės specialybės beieškodamas.
- Ką? Laikraštyje lagerį aprašyti? - sušuko pasipiktinęs darbų skirstytojas, - aš tau parodysiu laikraštį! Šuva šitas! Rašyk: šitas: kiauliašuva, Sauhund, - atseit, aš, - nieko nemoka, - be jokios profesijos, - padiktavo darbų skirstytojas savo raštininkui.
Beveik visas mūsų inteligentijos būrys pasirodė nieko nemokąs, tetinkąs tiktai sunkiausiam, jokio mokslo nereikalingam darbui. Sunkiausiam darbui - ir krematoriumo kaminui.

Per tą porą lageryje praleistų dienų jau buvo galima daug kas pamatyti, daug ko išmokti...

1. Kaip lageryje buvo surašinėjami naujokai? Ko jų buvo klausinėjama? Nereikalingus žodžius ar žodžių junginius išbraukite.
Surašinėjo mediciniškai. Klausinėjo vardo, pavardės, tėvavardžio, apie šeimą, kam rašysi laiškus ir telegramas. Reikėjo dar pasakyti, ar nesi girtuoklis, narkomanas, rūkalius. Taip pat ar nesergi cholera, baltake, niežais. Dar klausinėjo apie akis, sidabrinius ir auksinius dantis, plaukus ir bobutės bei senelio ligas.

2. Kodėl kaliniams buvo taip svarbu saugoti auksinius dantis? Parašykite bent 2 priežastis.

3. Kodėl pasakotojas teigia, kad „lageryje kur kas smagiau be dantų“? Teisingus variantus apibraukite.

- a) lageryje dantys bereikalingi;
- b) lageryje nėra dantų gydytojo;
- c) lageryje su dantimis vaikščioti nesaugu- dantis gali išmušti;
- d) dantims reikia budėti ir šlepinėti;
- e) dantys gali nuskelti žandą;
- f) jeigu dantis pavogs- reikės atsakyti prieš valdžią.

4. Kaip pasakotojas vadina virtuvės veikėjus? _____

5. Kodėl šitaip sunku nešti sriubą iš virtuvės? Nurodykite bent 4 priežastis.

6. Kokios įstaigos surašymas lemtingas katorgininkui? Kodėl?

7. Išvardinkite, kokių profesijų atstovai lageryje virsta aristokratais?

Kodėl? Pažymėkite teisingą variantą:

- a) nes šių profesijų žmonės būna stipriausi;
- b) nes jie būna pripratę lageryje;
- c) nes jie gali dirbti pagal savo specialybę ir gauti už tai pajamų.

8. Kaip manote, kodėl inteligentams buvo sunkiausia ištvirti lagerio gyvenimą?

XXI. APLINK KELMĄ VISĄ DIENĄ

Besitąsant su rąstais, užėjo ir velykos, 1943 metų - pirmosios velykos lageryje.

Šeštadienį prieš velykas dirbome tikrai ligpiet. Popiet mūsų mielas Vacelis Kozlovskis išrikiuoja visą bloką kieme. Balandinė saulaitė taip gražiai šviečia, taip meiliai šildo. Taip gera būtų toje mieloje saulužėje saulužėlėje bent kiek pailsėti!

Paduoda Vacius komandą:

- Zdejmować koszule! Ale prędzej! - Nusivilkite marškinius, - greičiau!

Žiūrime, kas gi čia dabar bus? Argi jis, šėtonėlis mieliausias, mus velykom be kelnių paliks, - iš jo gi gali visko laukti? Bet kol kas dar nieko bloga nematyti. Visa ramu. Tikrai liepė jis mums žemėje susėsti.

- Utėles mušti, rupūžgalviai, mušti utėles! - šaukia Vacius, mostaguodamas šakotu vėzdu.

O, štai kas! Tegyvuoja Vacius iki pirmųjų kartuvių!

O tiem palšmargiam pono dievo gyvulėliam didįjį šeštadienį padarėme ištisą pogromą.

Trak trak trak, trak trak trak, - taip ir traksi po visą kiemą it iš kulkosvaidžio. Tūkstančių tūkstančiai žuvo jų tuomet, vargšelių.

Pirmą velykų dieną nedirbome. Vacius kviečia mus, lietuvius, pas save į "dienos ruimą". Pavaišinti bene mus geraširdiškai švenčių proga rengias?

Prie durų pasitinka mus Vacelis ir dar keli banditėliai.

- Parodykite kojas, - ar švarios? O ausis - ar mokate išsimazgoti? - tikrina toji "sanitarinė komisija" mūsų kojas ir ausis. Kadangi su mūsų kojom ir ausim buvo dar pusė bėdos, Vacelis pareiškė, kad mes velykų pirmosios dienos proga galime kambary net ant suolų pasėdėti, jei tokio noro turime. Tačiau tiem, kurių kojos ir ausys buvo ne pirmos rūšies, prisiėjo riestokai: gavo jie velykų proga ir per valgomąją, ir per šonus, - buvo jie nuogrūsti į prausyklą ir įmerkti tenai pamirkti į šaltą vandenį. Į "dienos ruimą" jie nebegrižo...

Tuo tarpu kažkoks vargšas katorgininkėlis nuo Gdansko, pasisukaliojęs prie mūsų, padovanojo mum visiems vieną kiaušinį, - kad vardas tojo lenkelio būtų palaimintas per amžius!

Ir mes dabar, kaip visi gyvieji žmonės, švenčiame velykas! Sėdim po stogu, ant suolo, - ir kiaušinį turime!

Vyriausias iš mūsų tarpo, drebančiom rankom iš susijaudinimo, paėmė tą kiaušinėlių, padalino kiekvienam po plonučiuką gabalėlį, apsiašarodamas palaimino kiekvieną iš mūsų.

Simbolis - simboliu, bet vis dėlto simbolis kartais esti daug galingesnis už pačią pasiučiausią tikrovę!

Tą dieną pietų mes jau nebenorėjome. Buvome sotūs tuo kiaušinio gabalėliu, - ir dar kaip sotūs!

Galimas daiktas, pasotino mus ir tyliai paslapčiomis prarytos ašaros, gal dar ir slapti prisiminimai - Tėvynės, tėvų, brolių, seserų, šeimų, - visa tai labai galimas daiktas, bet istorija apie tai tyli.

Antrąją velykų dieną dirbome tiktai ligpiet. Popiet vėl mus kieme išrikiavo. Ateina lagerio pirmasai seniūnas, vyriausias budelis, Amo Lėmanas mūsų sagų tikrinti. Ar visos sagos savo vietoje, ar kam kurios nors sagelės kur nepritrūko?

Kas turėjo laimei visas sagas vietoje, tam nieko nedarė. Kam kokios sagelės kur trūko, - tą varė tuojau į prausyklą ir tenai iškilmingai velykų proga po dešimtį lazdų į uodegą šutino. Kitas besagis dar bandė aiškintis:

- Aš neturiu kur sagą gauti. Man tokį švarką ir davė. Sagą aš iš kito galėčiau pavogti, bet kurgi aš gausiu adatą ir siūlą, kaipgi aš vogtą sagą įsisiūsiu?

Šitokiems vyrams už viešai pareikštą jų ignoraciją pridėjo velykų proga dar po penkias lazdas.

Mano sagos tą dieną buvo tvarkoje. Aš jau buvau bebandas saulaitėje dantis šildyti, kaip kažkas staiga man iš pasalų - makt makt makt - maknoja kumščiu į mano švarko skyles.

- O čia - kas? - perkreipęs žandą, prikišęs snukį, klausia manęs Vacelis.

- Skylės, - sakau aš jam drebėdamas, - kas gi čia bus daugiau? Tokį švarką man iš sandėlio davė.

- Tu, kirmėlės vaike, - pratarė man Vacelis ir drėbtelėjo su letena per vieną ausį, per kitą. - Kodėl, kirmėle, neužsisiuvai?

- Neturiu lopinių. Adatos, siūlą... Nežinau, kur gauti!

- Kirmėle! - prašnypštė man Vacelis ir dar porą antausių mielai pridėjo.

Taip ir baigėsi mano pirmosios lagerinės velykos.

Po velykų vargais negalais man vis dėlto pavyko pakeisti savo specialybę. Pasprukau iš rąstų tampytojų komandos, nuėjau kelmų rauti. Tai bent gyvenimėlis buvo!

Pasirinkau kelmą nuošaliau nuo valdžios akių ir krutu aplink tą kelmelį, žemeles, samanėles nuo šaknelių kapstau, kad būtų galima jisai, atėjus progai, pakelti. Krutu aš tenai dieną, krutu antrą... Trečiosios dienos pavakary mano krutėjimo vietą užėjo esesininkas, pilvūzas toksai su dvokiančia pypke, kelmyno darbų vadovas.

- Ogi tu, blöde Sauhund, - atseit, pakvaišęs kiauliašunie, - tai tu šitaip atsidėkoji valdžiai už duoną?! Aš tau, driskių išsigimėli, parodysiu!

Nuvarė jisai mane prie kito kelmo, kuris buvo, matyti, jau ne vieno mano pirmtakūno krapštytas. Žemė aplink kelmą buvo jau per kelis kastuvus išimta, - kelmas duobėj besėdįs.

- Va, išrauk šį kelmą, - įsakė man pilvūzas su dvokiančia pypke.

Ir prie šio kelmo darbas būtų nieko sau. Įlėndi į duobę, prisišlieji prie kelmo, - iš tolo nė nematyti, kruti ar nekruti. Visa bėda tiktai, kad duobė aplink kelmą buvo pilna vandens, dumblino tokio, parūdijusio, kaip nacių partijos drabužiai, - ir balandžio mėnuo dar tebebuvo. Ir kojos mano buvo kaip tyčia sutinusios ir žaizdomis apaugusios. Su tokiomis kojomis balandžio mėnesį dvylika valandų vandeny iškrutėti - kažkaip baisiai jau neįdomu. Visiškai neįdomu, - ne, ne! Ir dar vėjas toksai išdavikiškas iš jūros pučia, kad jį velniai kur! Pučia, tarytum ant tavęs jokio švarkelio, jokio raumenų sluoksnelio nebūtų, - čiupinėja plikus kaulelius, lyg su botagu pačaižo. Ir dar debesėlį vieną kitą atneša, iš viršaus papurkščia, iš šonų pašlapina...

Patrepsi, patrepsi aplink kelmą naciškai rudame vandenėlyje - ir ropoji į krantą. Tiktai krante nėra kas veikti, - kelmas gi vandeny! Kojos nė pakasyti kaip reikiant nesusėję, kaip pilvūzas su dvokiančia pypke tau lazda jau bemosikuojaš... Nėra kitos išeities, kaip tiktai - klionkt - į vandenį it

varlė nuo žardo. Taip ir praslenka darbo dienele, dvylika valandų.

Plušau aš aplink tą kelmą, plušau, bet vis dėlto jo neišroviau, - palikau ir kitiem progos pasimirkyti.

Ketvirtą dieną man pradėjus tą kelmą kastuvi baksnoti, prieina prie manęs vienas iš daugelio miško komandos kapų. Mažiukas toksai, visas plikas, su žaliu trikampiu ant krūtinės, vadinasi, profesionalas kriminalistas, bene aštuonetą metų po lagerius besitrankęs. Apžiūrėjo mane, pakraipė galvą.

- Hm... Kas tu toks iš profesijos? - klausia jis manęs.

- Hm... - sakau aš jam, nežinodamas, ką sakyti, - kadaise buvau universiteto profesorius, Miuncheno Liudviko Maksimilijono universiteto filosofijos daktaras... Poetas buvau, eiles, dramas rašiau... Dabar, matai, kelmą raunu.

- Tai tu, seni, šitoks? Na, palaukš! - sumykė jisai ir nuėjo sau.

"Po velnių! - manau, - ko gi dar tas numukagalvis iš manęs nori?"

Po valandėlės tasai numukagalvis grįžta ir įsako man:

- Ei tu, seni, eikš su manimi!

Na, dabar tai jau visai pražuvau. Duos jis man garo!

Nuvarė jisai mane prie tvoros, kur iš eglių šakelių dirbo tokias kilnojamas tvoreles lyg kilimėlius, bene sodam nuo sniego ar nuo zuikių saugoti.

- Va, - sako jis man, - ligiet šitas šakeles dėliosi į ana tvoros pusę, o popiet - dėliosi jas atgal. Rytoj - taip pat Tiktai, žiūrėk man, vis krutėk. Kai aš būsiu pašal... Ypač gi, kai kokį esesininką pamatysi...

Tai geros širdies vagilėlio būta! Kas per malonumas: saulelėje sėdėti ir šakeles taip gražiai per tvorą dėlioti! Kad būtų pyrago - velykos būtų stačiai!

Gaila tiktai, kad mano geradariui pačiam gyventi baisiai nesisekė. Kiek vėliau bandė jisai bloke pasikarti, - nepasisekė: draugai ištraukė iš kilpos. Bandė jisai ir pasipjauti - taip pat labai nevykusiai: draugai atėmė peilį, perrišo ranką, - norom nenorom turėjo jisai pagyti. Pagaliau bandė jisai ir iš proto išeiti. Šios pastangos buvo šiek tiek sėkmingesnės, bet tinkamų vaisių vis dėlto nedavė. Palaikė jį ligoninėj, palaikė, atvarė jį atgal į protą ir išgrūdo į mišką - toliau kapauti. Baisiai geras žmogelis buvo ir nenusisekėlis toks!

Deja, neilgai ir aš prie tvoros su šakelėmis darbavaus. Mano kojos visiškai ištvirko, - nebeneša kūno, nors tu ką! Nelabai besugebu ir į mišką nukrypuoti. Ir ragino mane, ir lazdele baksnojo, bet kojos nekreipė į tai jokio dėmesio. Pagaliau negi jas muša, - kas jom? Jos, aprištos skudurais ir pasipūtusios, savarankiškai gyvena.

Dėl šitokio neleistino mano kojų elgesio aš tapau išbrauktas iš miško komandos leistrų ir paskirtas į vieną klipatų komandą.

Sveikinu, - aš jau klipata!

1. Koks šios ištraukos laikas? Atsakymą pagrįskite citata.

2. Kas šioje ištraukoje vadinama „palšmargiais Pono Dievo gyvulėliais“? Kaip šie gyviai naikinami?

3. Kaip lageryje kaliniai švenčia Velykas?

4. Kodėl pasakotojas teigė, kad pasisotino mažu kiaušinio gabalėliu. Teisingą atsakymą apibraukite:

- a) nes tai Velykų simbolis;
- b) nes „pasotino“ šeimos ir Tėvynės ilgesys;
- c) nes visi buvo laimingi per Velykas.

5. Kaip baigėsi pasakotojo pirmosios Velykos lageryje?

6. Kokią neįveikiamą užduotį gauna pasakotojas po Velykų?

7. Kodėl pasakotojas paskiriamas į klipatų komandą?

Priedas Nr 5

Filmo „Dievų miškas“ recenzija

Režisierius: Algimantas Puipa. Scenarijaus autorius : Algimantas Puipa, Ričardas Gavelis. Operatorius : Algimantas Mikutėnas. Garso operatorius : Jonas Maksvytis, Romualdas Fedaravičius. Dailininkas : Galius Kličius. Kostiumų dailininkė : Daiva Petruolytė. Montažistas : John Grover. Prodiuseris : Robertas Urbonas. Vaidino : Steven Berkoff, Valentinas Masalskis, Liubomiras Laucevičius, Rolandas Boravskis, Šarūnas Puidokas, Robertas Urbonas, Saulius Mykolaitis, Monika Bičiūnaitė.

Filmas, sukurtas remiantis Balio Sruogos romanu „Dievų miškas“, pasakoja apie žmogų, menininką, mąstytoją, kuriam buvo lemta likti nepalūžusiu dviejų totalitarinių – nacių ir sovietinio – režimų kaliniu. Filmo herojus Profesorius – išskirtinė asmenybė, gyvenanti pagal savo Dekalogą, savus tiesos ir moralės principus. Įkalintas vokiečių koncentracijos stovykloje Profesorius tampa myriop pasmerktų žmonių dramos dalimi. Išgyventi šioje ekstremalioje situacijoje, atsiriboti nuo savęs ir žiaurios realybės jam padeda ironija. Grįžęs iš konclagerio, Profesorius parašo prisiminimų knygą, kurioje sarkastiškais spalvomis nupiešia mirties „Babelį“ – Štuthofą, tačiau sovietų valdžiai toks kūrinys nepriimtinas. Tariamoji laisvė jam tampa ne mažesniu išbandymu nei vokiečių konclageris. „Aš išmokau žiūrėti į pasaulį su išminties šypsena. Kai man pačiam sunku, aš labai daug juokiuosi. Šiaip aš žvalus ir giliai ironiškas – ne žmonėms, su kuriais kartu žūsiu, bet viso plačiojo pasaulio atžvilgiu“, rašė B.Sruoga laiške žmonai 1955 m. 5š Štuthofo koncentracijos stovyklos.

Filmą „Dievų miškas“ galime vadinti juodąja komedija. Kiti sako, kad taip sumenkinamas filmas. Geriausia, gal vadinti šį filmą taip, kaip B.Sruoga pavadino savo knygą – kūrinys pilnas pakaruokliško humoro.

Algimanto Puipos „Dievų miške“ visų pirma nereikėtų ieškoti Balio Sruogos „Dievų miško“. Nors filmas yra sukurtas pagal B.Sruogos memuarinę knygą apie Štuthof'o koncentracijos stovyklą „Dievų miškas“, bet koks filmo ir literatūros kūrinio lyginimas būtų pražūtingas filmo nenaudai. Ne tik dėlto, kad B. Sruogos atveju turime vieną originaliausių kūrinių visoje Europos istorijoje šia tema bei ironija, galima sakyti, visiškai neįprastą visoje lietuvių literatūroje, bet ir todėl, kad gero literatūros kūrinio ekranizacijareikalauja nepaprastai didelių kūrybinių bei finansinių pastangų ir praktiškai iš anksto yra pasmerkta kritiškiems vertinimams, nes ir pasaulio kinematografijos istorija rodo, kad pavykusių literatūros ekranizacijų nėra labai daug. Turint omenyje „melancholiškojo lietuviško kino“ tradicijas, yra ypač sunku į ekraną perkelti sarkastiško humoro bei ironijos persmelktą kūrinį. Lyg tai žinodami, patys filmo autoriai pabrėžia, kad šis filmas nėra B. Sruogos atsiminimų knygos ekranizacija, o labiau laisva subjektyvi kūrinio interpretacija, leidusi kūrėjams išplėtoti tam tikrus pasirinktus šio kūrinio motyvus bei pridėti šį tą iš šalies. Tokiu būdu filme atsiranda pagrindinio filmo herojaus – Profesoriaus iš Miuncheno universiteto, kurio vaidmenį kuria Valentinas Masalskis – kūrėjo, kentėjusio koncentracijos lageryje bei susidūrusio su nauju - jau sovietiniu – totalitariniu režimu grįžus iš lagerio, drama bei tam tikros vizijos, aplankiusios režisierių bei atsispindinčios filmo pasakojime. Viena tokių vizijų šiame filme yra „sakuros šakelės“ – japonės, pasidabinusios prašmatniu kimono, ypač kontrastuojančiu su konclagerio aplinka, motyvas. Šis motyvas tėra estetizuota detalė, nesuteikianti žiūrovui nieko daugiau, kaip tik nesuprastą nuostabą.

Šiame filme nėra daug specialiųjų efektų, didelių sproгимų ir pan. Todėl siūlyčiau šį filmą žiūrėti ne fantastinių filmų gerbėjams.

Pagal <http://www.mokslai.lt/referatai/rasinys/32815.html>

Priedas Nr. 6

Keturi kampai

Diskusijai po peržiūros

Kiekvieniame klasės kampe pakabinkite po popieriaus lapą su tokiais pavadinimais: visiškai sutinku, šiek tiek sutinku, šiek tiek nesutinku, visiškai nesutinku. Pristatykite diskusijos temą. Tai gali būti tema po išeito knygos skyriaus. Ši tema turėtų būti įdomi mokiniams ir priverčianti juos pagalvoti ir pareikšti savo nuomonę. Tada duok mokiniams kelias minutes užrašyti savo idėjoms ant popieriaus lapo. Tai apsaugos mokinius nuo galimo sukčiavimo kai jie tiesiog eis kartu su draugais į vieną kampą neapgalvoję temos. Kai mokiniai užrašo savo mintis, jie patys arba mokytojo padedami nusprendžia, kuriame kampe jie turėtų būti. Kai mokiniai jau susigrupuoja, duok jiems kelias minutes padiskutuoti tarpusavyje, kas lėmė tokią jų nuomonę tam tikra tema. Kol jie diskutuoja, jie gali paruošti vaizdinę medžiagą, iliustruojančią jų nuomonę. Po praėjusio duoto laiko pakviesk kiekvienos grupės deleguotą atstovą pristatyti savo grupės poziciją. Kai jau visos grupės pristatė savo nuomones, leisk mokiniams paskutinį kartą kiekvienam atskirai ant popieriaus lapo parašyti savo nuomonę ta pačia tema ir tada vėl pagal jų užrašymą mokiniai turi pasiskirstyti į skirtingus kampus. Kai mokiniai pasiskirsto, pastebėkite ar kas nors pakeitė savo nuomonę, jei taip nutiko, pasidomėkite, kodėl.

Pagal http://www.gerapamoka.lt/index.php?option=com_content&view=article&id=9:keturiu-kampu-diskusija&catid=1:kalbos&Itemid=2

Priedas Nr.7

Gramatikai

Sakinių aukcionas

Mokytojas užrašo apie 15 sakinių ant popieriaus lapo. Dalis sakinių yra gramatiškai teisingi, kiti parašyti su klaidomis. Sakiniai gali būti iš tos temos, kurią tą dieną mokėsi mokiniai. Mokiniai suskirstomi į mažas grupes, kuriose jie turi nuspręsti, kurie sakiniai yra teisingi, o kurie ne. Mokytojas yra aukciono valdytojas ir parduoda sakinius. Viso žaidimo tikslas yra tas, kad mokiniai turi nusipirkti teisingus sakinius, o nepirkti tų, kurie parašyti su klaidomis. Kai mokiniai neperka klaidingo sakinio, jie turi motyvuoti savo pasirinkimą. Jei kuri nors iš komandų nusipirko klaidingą sakinį, kitos grupės vėliau gali juos pataisyti.

Pagal http://www.gerapamoka.lt/index.php?option=com_content&view=article&id=27:sakiniu-aukcionas&catid=1:kalbos&Itemid=2

Piredas Nr.8

Netvarka

Šis pratimas puikiai tinka patikrinti, kaip mokiniai yra išmokę praėjusios pamokos/ temos žodyną arba norint įsiminti naujus žodžius. Kiekvienas mokinys ant popieriaus lapo surašo visus žodžius, kiek prisimena iš temos, bet rašydamas nedaro tarpų tarp žodžių ir nededa jokių skyrybos ženklų. Kai mokiniai baigia rašyti, jie apsimaino popieriaus lapais ir lenktyniauja, kuris pirmasis išskirs žodžius teisingai.

Pagal http://www.gerapamoka.lt/index.php?option=com_content&view=article&id=12:netvarka&catid=1:kalbos&Itemid=2

Priedas Nr 9

Diskusija apie matytą filmą

1. Filmo pavadinimas. Jame slypinti kūrinio esmė. Ar sudomina žiūrovą, ar kelia norą pamatyti filmą. Kodėl?

Pradžia

Pradžioje nurodomas *filmo pavadinimas, metai, žanras (siaubo filmas, komedija, drama, nuotykių filmas, melodrama, trileris, ...)*, įvardijamas *režisierius, scenarijaus autorius, muzikos ar garso takelio autorius/ kompozitorius, pagrindiniai aktoriai.*

Įvardijama *tema (apie ką?) ir pagrindinė filmo mintis (ką norėjo pasakyti?).*

Turinys

Galima kalbėti apie turinio santrauką, tačiau tai turi būti pakankama (nei per ilga, nei per trumpa) ir lengvai suprantama tam, kuris nėra matęs filmo. Nesistenkite paaiškinti visko, tačiau galima kalbėti apie specifines scenas.

Įvardinkite veiksmo laiką, veiksmo vietą. Kuo įdomi pabaiga.

Filmo įvertinimas ir analizė

Pasirinkite ir aptarkite, Jūsų manymu, stipriausias ir silpniausias filmo

Savo nuomonę pagrįskite komentarais, citatomis, remkitės, jeigu reikia, kitais kūriniais ar kitomis recenzijomis.

Gal kils kokių nors minčių vertinant filmą šiais aspektais:

pagrindiniai filmo veikėjai: jų fizinės savybės, svarbiausi charakterio bruožai, amžius, tautybė, socialinė padėtis, profesija,...
Bandykite įvertinti pagrindinių aktorių vaidybos ypatumus? Kaip aktorių vaidyba padeda atskleisti pagrindinę filmo idėją?

Aptarkite filmo kalbą (gal pavyko pasižiūrėti filmą su subtitrais) Kuo ji ypatinga? Jeigu žiūrėjote filmą ne originalo kalba, gal ką nors galite pasakyti apie vertimą.

O gal filme ypatinga šviesų žaismė?

Kaip kalba/ šviesos/spalvos padeda atskleisti pagrindinę filmo idėją?

Galutinis filmo įvertinimas su rekomendacija

Būtinai įvardinkite ir įvertinkite, kas filme buvo pasakyta nauja arba kitaip?

Koks buvo režisieriaus tikslas? Ar pavyko jam tą tikslą pasiekti?

Būtinai aiškiai išsakykite savo nuomonę, įvardinkite, kas patiko/nepatiko, ką jūs darytumėte kitaip

Priedas Nr. 10

Garsių žmonių gyvenimo faktai

Arvydas Sabonis

Profesionalaus žaidėjo karjerą pradėjo 1981 m. Kauno „Žalgiris“. Tris sezonus iš eilės (1985–1987 m.) padėjo iškovoti TSRS krepšinio čempionato aukso medalius. 1982 m. TSRS rinktinės sudėtyje dalyvavo pasaulio krepšinio čempionate ir laimėjo auksą. 1985 m. tapo Europos čempionu Štutgarte (VFR) ir Universiados čempionu Kobėje (Japonija). 1984 ir 1985 m. Italijos laikraštis „Gazzetta dello Sport“ A. Sabonį išrinko geriausiu Europos metų krepšininku.

1985 m. birželio 18 d. A. Sabonį ketvirtajame NBA naujokų biržos rate 74-uoju šaukimu pasirinko Atlantos „Hawks“ komanda, tačiau pasirinkimas buvo anuliuotas, nes žaidėjas buvo per jaunas. 1986 m. pirmojo rato 24-uoju šaukimu A. Sabonį pakvietė Portlando „Trail Blazers“ komanda, bet dėl politinių motyvų jis negalėjo išvažiuoti į JAV.

1988 m. TSRS krepšinio rinktinės treneris Aleksandras Gomelskis A. Sabonį paėmė į rinktinę 1988 m. Olimpinėms žaidynėms Seule. Nors ir buvo tik neseniai atsigavęs po sunkios traumos, krepšininkas padėjo TSRS rinktinei olimpinio turnyro pusfinalyje parklupdyti JAV komandą (tai buvo tik antras JAV pralaimėjimas nuo 1936 metų), o finale iškovoti auksą. 1988 m. trečiąkart išrinktas geriausiu Europos krepšininku.

1989 m. A. Sabonis jau galėjo palikti TSRS, tačiau jo kelias pasuko ne į Portlando „Trail Blazers“, o į Ispanijos Valjadolido „Forum“ komandą. 1992 m. tęsė karjerą Madrido „Real“ komandoje. 1993 ir 1994 m. su „Real“ komanda A. Sabonis tapo Ispanijos čempionu, o 1995 m. iškovojo Europos klubų čempionato (dab. Eurolyga) taurę. 1993 ir 1995 m. išrinktas geriausiu Europos krepšininku.

1995 m. prisijungė prie Portlando „Trail Blazers“ komandos, kurioje žaidė septynis sezonus (2001/2002 m. sezone nežaidė). 1997 m. išrinktas geriausiu Europos krepšininku. 1999 m. NBA. com svetainės lankytojai A. Sabonį išrinko didžiausią įtaką NBA padariusiu užsieniečiu.

2003 m., po 14 metų pertraukos, sugrįžo į Lietuvą ir su Kauno „Žalgirio“ komanda tapo Lietuvos čempionu ir naudingiausiu Eurolygos sezono žaidėju. 2004 m. gegužės 15 d. sužaidė savo paskutines rungtynes kaip profesionalus žaidėjas: LKL superfinalo mače prieš Vilniaus „Lietuvos rytą“ A. Sabonis įmetė 14 taškų, atkovojo 13 kamuolių ir padėjo savo komandai laimėti LKL finalo seriją. Ilgą laiką aktyviai nebesportavęs, 2005 m. gruodžio mėnesį pareiškė baigiantis profesionalaus krepšininko karjerą.

Žmona Ingrida Mikelionytė-Sabonienė – 1988 m. grožio konkurso „Gražioji vilnietė – 88“ (dabar – Mis Lietuva) nugalėtoja. Augina 4 vaikus: sūnus Domantą, Tautvydą ir Žygimantą, dukrą Aušrinę. Moka lietuvių, rusų, lenkų, ispanų ir anglų kalbas.

1995 m. apdovanotas Lietuvos Didžiojo Kunigaikščio Gedimino III laipsnio ordinu, 1996 m. – Lietuvos Didžiojo Kunigaikščio Gedimino I laipsnio ordinu. 2001 m. įteiktas aukščiausias Tarptautinio olimpinio komiteto (IOC) apdovanojimas – Olimpinis ordinas. 1997 m. rugsėjo 11 d. A. Saboniui suteiktas Kauno miesto Garbės piliečio vardas.

2010 m. rugpjūčio mėnesį FIBA paskelbė, kad Arvydas Sabonis rugsėjo 12 dieną įtrauktas į FIBA Šlovės muziejų.

http://lt.wikipedia.org/wiki/Arvydas_Sabonis

Valdas Adamkus

Biografija

Gimė tarnautojų šeimoje. Tėvas – Ignas Adamkavičius, Nepriklausomybės kovų savanoris, vienas pirmųjų Lietuvos karo aviacijos mokyklos vadovų, vėliau – Kauno geležinkelio stoties policijos viršininkas. Motina dirbo Susisiekimo ministerijoje.

Lankė Jono Jablonskio pradžios mokyklą, mokėsi Kauno „Aušros“ gimnazijoje. Karo metais dalyvavo rezistencinėje veikloje. 1944-ųjų m. liepos mėnesį su tėvais pasitraukė į Vokietiją.

Vokietijoje baigė lietuvių gimnaziją, studijavo Miuncheno universitete, Gamtos mokslų fakultete.

1949 m. atvyko į JAV. Dirbo darbininku automobilių dalių gamykloje Čikagoje, vėliau – braižytoju vienoje inžinerijos firmoje. 1960 m. baigė Ilinojaus technologijos institutą, įgijo statybų inžinieriaus specialybę.

Aštuntojo dešimtmečio pradžioje pakviestas dirbti į kuriamą JAV aplinkos apsaugos federalinės valdžios instituciją – Aplinkos apsaugos agentūrą. Vadovavo aplinkos apsaugos mokslinio tyrimo centrai, vėliau paskirtas penktojo regiono (Vidurio Vakarų) Aplinkos apsaugos agentūros administratoriaus pavaduotoju. 1981 m. tapo šio regiono Aplinkos apsaugos agentūros administratoriumi.

Aktyviai dalyvavo lietuvių išeivijos visuomeninėje ir politinėje veikloje. 1958–1965 m. buvo „Santaros-Šviesos“ federacijos – liberalios krypties išeivijos visuomeninės organizacijos, paskelbusios šūkį „Veidu į Lietuvą“ – vicepirmininkas, o 1967 m. išrinktas šios organizacijos pirmininku.

Gyvendamas Jungtinėse Valstijose, rengė protesto prieš Lietuvos okupaciją akcijas, organizavo įvairias peticijas. 1961–1964 m. – Amerikos lietuvių bendruomenės (LB) tarybos narys, Centro Valdybos vicepirmininkas, Amerikos lietuvių tarybos (ALT) narys.

Buvo aktyvus sporto renginių dalyvis ir organizatorius. 1948 m. Vokietijoje įvykusioje Pavergtųjų tautų olimpiadoje lengvosios atletikosrungtyse laimėjo du aukso ir du sidabro medalius. 1951 m. įsteigė JAV lietuvių akademinį sporto klubą „Lituanica“. Pasaulio lietuvių žaidynių, įvykusių 1983 m., organizacinio komiteto pirmininkas. Prezidentui taip pat priklausė nacionalinis rekordas 100 m bėgime.^[1]

Nuo 1972 m. kasmet, o kartais keletą kartų per metus, atvykdavo į Lietuvą. Skatino ir rėmė vandenvalos įrenginių statybą, aplinkosaugos monitoringo plėtojimą, padėjo Baltijos šalių aplinkosaugos institucijoms apsirūpinti moksline literatūra, prietaisais bei programine įranga. Būdamas JAV paramos Baltijos šalims aplinkosaugos srityje koordinatoriumi, organizavo Lietuvos mokslo įstaigų atstovų stažuotes JAV, padėjo Vilniaus universiteto bibliotekai įsigyti naujausią mokslinę literatūrą. 1992 m. įsteigė kasmetinę Valdo Adamkaus premiją skirtą Lietuvos aplinkosaugininkams.

Nuo 1993 m. pradėjo aktyviai dalyvauti atkurtos Lietuvos politiniame gyvenime. Nuo 1993 m. kandidato į Lietuvos Respublikos PrezidentusStasio Lozoraičio rinkimų kampanijos vadovas. 1996 m. aktyviai dalyvavo Lietuvos seimo rinkimų kampanijoje, telkdamas nuosaikiąsias vidurio politines jėgas.

1998 m. išrinktas Lietuvos Respublikos Prezidentu. Šias pareigas pradėjo eiti 1998 m. vasario 26 d. Iškėlė spartaus šalies modernizavimo idėją ir nuosekliai remia jos įgyvendinimą. Lietuvos piliečiams įsipareigojo siekti trijų pagrindinių tikslų: laisvo žmogaus, atviros visuomenės, stiprios valstybės.

2004 m. birželio mėn. antrą kartą išrinktas Lietuvos Respublikos Prezidentu (pareigas pradėjo eiti 2004 m. liepos 12 d. ir baigė 2009 m. liepos 12 d.). Iškėlė naujus tikslus – sukurti europietišką gerovę kiekvienuose Lietuvos namuose, garantuoti, kad Lietuvoje neliktų pamirštų žmonių.

[taisyti]Šeima

Valdas Adamkus vedęs (1951 m.); žmona Alma Nutautaitė-Adamkienė (g. 1927 m.), visuomenės veikėja, labdarė, savo vardo paramos bei labdaros fondo steigėja, vadovė.

http://lt.wikipedia.org/wiki/Valdas_Adamkus

Motina Teresė

Motina Teresė (tikrasis vardas *Agnes Gonxha Bojaxhiu*; 1910 m. rugpjūčio 26 d. Skopjė, Makedonija – 1997 m. rugsėjo 5 d. Kolkatoje, Indija) – albanų kilmės religinio ordino steigėja, Nobelio taikos premijos laureatė.

1928 m. ji tapo airių loretiečių vienuolyno novice ir buvo pasiūsta į Indiją dirbti mokytoja. Nuo 1946 m. globojo vargingiausius Kalkutos (Kolkatos) gyventojus. 1949 m. čia įsteigė pirmąją mokyklą, 1950 m. įkūrė „Artimo meilės misionierių kongregaciją“. Šiuo metu ši kongregacija turi 400 filialų Europoje bei trečiojo pasaulio šalyse. Pagal Motinos Teresės ordino nuostatus, jo seserys negali dirbti turtingiesiems ir už pinigus. Jų pareiga – rūpintis skurdžiausių Kalkutos kvartalų vaikataujančiais vaikais, ligoniais, mirštančiais, badaujančiais žmonėmis. Šie vargšai vadino Motiną Teresę „mirštančiųjų angelu“.

1979 m. jai suteikta Nobelio taikos premija. Ji inicijavo ir kitų socialinės paskirties įstaigų kūrimą – mokyklas skurstantiems, raupsų gydymo centrus, gimdymo namus, tuberkuliozės kliniką, „mirštančiųjų namus“. 1990 m. ordino vadovybė įpareigojo ją paskutiniaisiais metais keliauti po pasaulį, skaityti paskaitas. Sulaukusi 87 metų Motina Teresė mirė nuo širdies smūgio. 2003 m. spalio mėn. popiežius Jonas Paulius II paskelbė Motiną Teresę palaimintąja.

Agnes Gonxha Bojaxhiu gimė 1910 m. rugpjūčio 27 d. Skopjė (dabartinėje Makedonijos sostinėje) pasiturinčioje albanų katalikų šeimoje. Agnes Gonxha (persiškai *Gonxha* reiškia "gėlės žiedas") buvo jauniausias Nikola and Drane Bojaxhiu šeimos vaikas. Kai Agnes buvo apie 8 metus, netikėtai mirė jos tėvas, palikęs šeimą sunkioje materialinėje būklėje. Po tėvo mirties, jos mama išauklėjo Agnes kaip katalikę. Agnes baigė katalikišką mergaičių mokyklą Škodroje. Pagal Joan Graff Clucas biografiją, ankstyvaisiais metais Agnes žavėjosi istorijomis apie misionierių gyvenimą ir tarnystę. Jau būdama 12 metų ji apsisprendė tapti vienuole. Sulaukus 18 metų, ji paliko šeimą ir išvyko į Airiją, kur įstojo į Loreto Seserų Ordiną.

Loreto seserų ordino svarbiausia misija – mokymas Bengalijoje ir Indijoje. Pirmiausia Agnes išvyko į Loreto vienuolyną Airijoje, kad išmoktų anglų kalbą, kuria Loreto seserys mokino vaikus Indijoje. 1929 m. iš Airijos Agnes iškeliavo į *Darjeeling* Indijoje, netoli nuo Himalajų kalnų.

Čia 1931 m. kovo 24 d. Agnes davė savo pirmuosius įžadus ir pasirinko Teresės vardą misionierių globėjos Šv. Kūdikėlio Jėzaus Teresės garbei.

Netrukus Motina Teresė buvo išsiųsta į Kalkutą mokytojauti šv. Marijos mergaičių mokykloje, kurią lankė pasiturinčių tėvų dukterys. Pirmiausia ji buvo geografijos mokytoja, vėliau mokyklos direktorė. Bedirbdama mokykloje 1937 m. gegužės 14 d. ji davė amžinuosius įžadus

Rowanas Atkinsonas

Rowanas Sebastianas Atkinsonas gimė 1955 metų sausio 6 d. mažame Anglijos miestelyje Niukaslyje, gerbiamoje fermerio šeimoje. Nuo mažų dienų buvo aišku, kad broliai Rupertas ir Rodney taps finansininkais, o mažasis Rowanas perims ūkį. Tačiau tam nebuvo lemta nutikti... Aktoriaus senelis turėjo kino teatrų tinklą, taigi Rowanas nuo pat mažens žiūrėdavo begales europietišku ir amerikietišku filmų. Kiek vėliau jis pamatė vieną iš seriale „Skraidantis Mončio Pitono cirkas“ serijų. Nuo to laiko berniukas ėmė mokytis atkartoti įvairius komiškus vaizdelius, grimasas. Vaikystėje Rowanas buvo rimtas, kartais per daug susimąstęs berniukas. Tačiau mažus veidas greitai ištykdavo į kvailą grimasą. Berniukui su atlėpusiomis ausimis neliko nieko kito, kaip tik linksminti kitus. Grimasų rodymas ir vaidyba tapo priemonėmis susirasti draugų ir pelnyti pripažinimą mokykloje. Rowanas mokėsi prestižinėje mokykloje, vienoje klasėje su būsimu Didžiosios Britanijos premjeru ministru Tony'iu Blairu, kartu lankė mokyklinį teatrą. Baigęs mokyklą įstojo į Niukaslio universitetą studijuoti mašinų inžineriją.

Baigęs bakalauro studijas pasuko tęsti magistrantūros į Oksfordą ir įsitaisė po Richardo Curtio sparneliu, kuris vėliau parašė scenarijus filmams „Ketverios vestuvės ir vienerios laidotuvės“, „Notinghilas“, „Tikroji meilė“.

Savo veido „tamprumą“ aktorius atrado paskaitose, kuriose studentai mokėsi mimikos paslapčių.

Nuo šios akimirkos galima pradėti skaičiuoti Atkinsono aktorinės karjeros pradžią.

Universiteto teatre jis sukūrė daug skirtingų personažų, vaidino monospektalius pagal Čechovo apsakymus. Mylimiausiu jo personažu tapo eilinis vyrukas tvido švarkeliu.

Baigdamas studijas Atkinsonas metė inžinerijos studijas ir visą laiką skyrė vaidybai ne tik Oksforde, bet ir Edinburge „Fringe“ teatre.

Siekti aktorystės aukštumų Atkinsonui nepakenkė mikčiojimas, priešingai, šį savo trūkumą jis kompensavo išraiškingomis mimikomis.

Nors serialas apie poną Byną televizijos ekranuose pasirodė 1990 m., vienas pirmųjų komišku vaizdelių, suvaidintų Atkinsono, buvo pristatytas 1979-aisiais.

1979 m. jis pasirodė BBC šou „Ne devintos valandos žinios“ („Not the Nine O’Clock News“).

Po keturių metų pradėjo šešerių metų kelionę komedijiniame seriale „Blekaderis“.

Po to jis pasirodė ir Lietuvos žiūrovams gerai žinomame seriale „Plonytė mėlyna linija“, kur suvaidino dėl taisyklių ir etiketo pamišusį inspektorių Fowlerį.

Didžiajame ekrane Rowanas Atkinsonas sužibėjo nedidelėse scenose, kuriomis prajuokindavo žiūrovus. Pavyzdžiui, filmuose „Ketverios vestuvės ir vienerios laidotuvės“ (1994), „Tegyvuoja meilė“ (2003).

Pagrindinį vaidmenį R. Atkinsonas atliko filme „Ponas Bynas“. Per dvejus metus ponas Bynas uždirbo 123 milijonus svarus sterlingų.

Laisvalaikiu aktorius mėgsta maudytis ežere, su žmona Sunstrai Sastry ir dviem vaikais (Benu ir Lily) žaidžia kroatą, turi sportinių automobilių kolekciją, rašo straipsnius žurnalui „Car“, dalyvauja lenktynėse. Yra parengęs dokumentinį filmą apie automobilius.

Sulaukęs fenomenalios sėkmės Atkinsonas nusprendė užkariauti ir Holivudą.

Jis filmavosi kartu su Seanu Connery’iu filme „Niekada nekalbėk“, sužibo komedijoje „Karštos galvos“, įgarsino papūgą Zazu animaciniame filme „Liūtas karalius“.

1996 metais buvo nufilmuotas pilnametražinis filmas „Ponas Bynas“.

http://www.tvgidas.lt/lt/aktoriai/rowanas_atkinsonas/

Priedas Nr. 11

Kiekvienas mokinys pasirenka vieną žymų žmogų, kurį nori aprašyti. Lapo viršuje užrašo jo vardą ir pavardę. Laisvai vaikščiodamas po klasę turi pabendrauti su penkiais mokiniais ir jų paklausti, ką jie mano apie jo pasirinktus objektus. Mokiniai turi atsakyti kas to žmogaus gyvenime galėjo nutikti įdomaus/linksmo/sukrečiančio/įsimintino/nepakartojamo/... Mokiniai gautus atsakymus pažymi. Po užduočiai duoto laiko mokiniai grįžta į savo suolus ir apibendrina. Tada mokiniai paruošia trumpą pristatymą, ką sužinojo apie objektą š klasės draugų.

Pagal http://www.gerapamoka.lt/index.php?option=com_content&view=article&id=206:kokia-tavo-nuomone-apie&catid=1:kalbos&Itemid=2

Priedas Nr.12

Rašinio vertinimas*

Pavadinimas		Vardas
Kriterijai	Savęs vertinimas	Mokytojo vertinimas
Rašinio pavadinimas		
Pradžia / dėstymas / pabaiga (ar tinkamos visos struktūrinės dalys)		
Pasakojimo plėtojimas		
Ar pavyko sukurti įdomią istoriją?		
Ar tinkamas stilius?		
Ar įdomi / netikėta pabaiga?		
Ar nėra skyrybos klaidų?		
Kuo stiprus rašinys?		
Ką reikėtų pagerinti?		

* galbūt galima pasiūlyti pasikeisti rašiniiais su draugu ir pridėti dar vieną skiltį: draugo pasiūlymai ir pastabos

Priedas Nr 13

Rašinio gerinimas

Vadovaujantis Z.Nauckūnaitės patarimais, mokiniam galima pateikti juodraščių atmintinę.

Tobulinti tai, kas parašyta, reikėtų šiais aspektais:

1. Teksto peržiūrėjimas:

- Ar aiškus rašinio tikslas (kodėl rašau)?
- Ar suformuluotas (arba aiškiai numanomas) pagrindinis teiginys?
- Kas rašinio adresatas? Ar pasakiau jam ką nors svarbaus
- Gal įsileidau į smulkmenas ir nukrypau nuo temos?

2. Pastraipų organizavimas

- Ar įžanga patraukli?
- Ar pabaiga tinkama?
- Ar visos dėstymo pastraipos paremia pagrindinę teksto mintį?
- Ar teiginiai pagrįsti, mintys išplotos?
- Ar tinkamai išdėstytos pastraipos? Gal reikia jas perkelti, išplėsti ar susiaurinti?

3. Sakinio šlifavimas

- Ar visi atskirų pastraipų sakiniai paremia jų pagrindinę mintį?
- Ar nėra nereikalingų sakinių?

- Gal tekstas pagerėtų kurį nors sakinį išbraukus, pakeitus kitu, išplėtus ar susiaurinus?
- Ar priešinamieji jungtukai aiškiai nurodo tas vietas, kur pereinama nuo priešingų argumentų prieš parėmimo argumentų?
- Dėl kurių gramatinių formų (linksnių vartojimo, prielinksnių konstrukcijų) abejoju?

4. Žodžių tikrinimas

- Ar žodžiai tikslūs ir aiškūs? Gal yra nereikalingų žodžių ar frazių?
- Ar veiksmažodžiai tikslūs, tinkami?
- Ar žodžiai visuomet atitinka teksto stilių?
- Kuriuos žodžius vertėtų pakeisti, išbraukti; kur reiktų įterpti naujų?
- Kuriuos terminus praverstų paaiškinti?

5. Rašybos ir skyrybos klaidų taisymas

- Ar neliko rašybos ir skyrybos neaiškumų?

Pagal Z.Nauckūnaitės „Teksto komponavimas: rašymo procesas ir tekstų tipai“ 2002 m.

Priedas Nr. 14

Pasiekimų ir kriterijų vertinimo lentelė galutiniam įvertinimui

Turinio kriterijus	Struktūros kriterijus	Pasiekimų lygmuo	Pažymys
– Turinys nesiejamas su užduoties reikalavimais. – Pavadinimo negalima susieti su turiniu. – Dominuoja skurdus pasakojimas.	– Nesilaikoma struktūros reikalavimų. – Pastraipos nesiejamos, yra minties šuolių.	Žemesnis nei reikalauja standartas	1–2
			3
– Turinys siejamas su užduoties reikalavimais, bet išsamiau į juos neatsižvelgta. – Pavadinimas menkai siejamas su teksto turiniu. – Pasakojama, neaprašoma arba yra tik aprašymo elementų, nesamprotaujama arba yra tik samprotavimo elementų.	– Menkai laikomasi trinarės teksto struktūros, t. y. yra visos struktūrinės dalys, tačiau jos menkai išplėtos, nevisai tinkamos. – Pastraipos nesiejamos.	Minimalus.	4
			5
– Turinys siejamas su užduoties reikalavimais, bet išsamiai atsižvelgta tik vieną iš jų. – Pavadinimas atitinka turinį. – Yra pasakojama, šiek tiek aprašoma, bet	– Bandoma laikytis trinarės teksto struktūros, bet nepakankamai išplėtos įžanga pabaiga, ar dėstymo pastraipa (nepakankami du struktūriniai elementai).	Patenkinamas.	6

nesamprotaujama.	– Bandoma sieti pastraipas.		
			7
– Tema atskleista pagal visus užduoties reikalavimus. – Pasakojama, aprašoma ir samprotaujama.	– Laikomasi trinarės teksto struktūros, bet yra menkų trūkumų. – Pastraipos siejamos, tarp pastraipų nėra minties šuolių.	Pakankamas.	8
			9
– Originaliai atskleista tema. – Pasakojama, aprašoma ir samprotaujama originaliai, netikėtu aspektu.	– Nuosekliai laikomasi trinarės teksto struktūros. – Sklandžiai siejamos pastraipos, nėra minties šuolių.	Aukštesnis nei reikalauja standartas.	10

Naudota literatūra

Interneto paieškos puslapiu www.google.lt

<http://anthology.lms.lt/index.html>

<http://lt.wikipedia.org>

<http://www.rasyk.lt/index.php/fuseaction,stuff.links>

http://www.upc.smm.lt/ugdymas/pagrindinis/rekomendacijos/failai/MR_kurtiesiems.pdf

Geoff Petty „Šiuolaikinis mokymas“ ; 2006m.

Geoff Petty „Įrodymais pagrįstas mokymas“ 2008m.

Zita Nauckūnaitė „Teksto komponavimas: rašymo procesas ir tekstų tipai“ 2002m

Henrika Mikalajūnienė „Atverkime sielą žodžiui“ 2004 m.